

SISÄLLYS

LAKIEHDOTUS	2
Laki ympäristövahinkorahastosta.....	2

Laki

ympäristövahinkorahastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Ympäristön hyvän tilan turvaamista varten on ympäristövahinkorahasto, josta maksetaan korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta toissijaisissa vastuutilanteissa. Ympäristövahinkorahastosta myönnetään harkinnanvaraisia avustuksia ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

Tässä laissa säädetään ympäristövahinkorahastosta ja rahaston toiminnasta, ympäristövahinkomaksusta ja rahaston muista varoista sekä rahastosta maksettavista korvauksista ja avustuksista.

2 §

Soveltamisalan rajaus

Tätä lakia ei sovelleta valtion virastojen tai laitosten taikka valtion liikelaitosten harjoittamaan toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta kuntien tai kuntayhtymien taikka kunnallisten liikelaitosten harjoittamaan toimintaan. Torjunnasta ja ennallistamisesta vastaavalla viranomaisella taikka torjuntaan ja ennallistamiseen osallistuneella tai siihen virka-apua antaneella viranomaisella on kuitenkin oikeus saada torjunta- ja ennallistamiskustannuksista korvaus ympäristövahinkorahastosta.

Tätä lakia ei sovelleta öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahan (The International Oil Pollution Compensation Funds) perustamista koskevan vuoden 1971 kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 80/1980) muuttamisesta tehdyn vuoden 1992 pöytäkirjan (SopS 42/1996) sekä kyseisen vuoden 1992 kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 2003 pöytäkirjan (SopS 21/2005) soveltamisalaan kuuluviin vahinkoihin.

3 §

Ympäristövahinkorahaston hallinto

Ympäristövahinkorahasto on ympäristöministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Ministeriöllä on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämistä ja rahaston talouden hoitoa koskevia yleisiä määräyksiä. Ministeriöllä on oikeus saada rahastolta tarvitsemansa tiedot ja selvitykset.

Ympäristöministeriö hyväksyy rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä. Ylintä päätösvaltaa ympäristövahinkorahastossa käyttää rahaston hallitus.

4 §

Ympäristövahinkorahaston varat

Tässä laissa tarkoitettut ympäristövahinkomaksut tuloutetaan ympäristövahinkorahastoon.

Lain 22 §:n mukaisiin avustuksiin käytetään vain valtion talousarviosta siirrettävää määrärahaa.

Ympäristövahinkorahaston varat muodostuvat lisäksi edellisiltä tilikausilta kertyneistä ylijäämistä sekä rahastosta maksettujen korvausten palautuksista niihin liittyvine korko- ja muine erineen.

5 §

Varojen siirto valtion talousarviosta eräissä tilanteissa

Jos ympäristövahinkorahaston ympäristövahinkomaksuna kerätyt varat eivät riitä korvausten suorittamiseen, voidaan tarvittavat varat siirtää valtion talousarviosta ympäristövahinkorahastoon. Kun ympäristövahinkomaksuista rahastoon on kertynyt riittävästi varoja, tuloutetaan valtiolta saadut varat takaisin valtion talousarvioon.

Ympäristöministeriön on tehtävä esitys varojen siirtämiseksi valtion talousarviosta ympäristövahinkorahastoon ympäristövahinkorahaston hallituksen esityksestä, jos siihen on 1 momentin nojalla tarvetta.

Ympäristövahinkorahaston hallituksen on viipymättä ilmoitettava ympäristöministeriölle, kun rahastoon on kertynyt riittävästi varoja siirrettyjen varojen tulouttamiseksi takaisin valtion talousarvioon. Ministeriö huolehtii valtiolta saatujen varojen tulouttamisesta takaisin valtion talousarvioon.

2 luku

Ympäristövahinkomaksu

6 §

Vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus ja maksun suuruus

Liitteessä 1 tarkoitettun ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajan on suoritettava vuosittaista ympäristövahinkomaksua.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksun suuruudesta säädetään liitteessä 1.

Jos toiminta sijoittuu useampaan kuin yhteen liitteessä 1 tarkoitettuun maksuluokkaan, vuosittainen ympäristövahinkomaksu on suoritettava suurinta maksua vastaavan maksuluokan mukaisesti.

7 §

Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus ja maksun suuruus

Liitteessä 2 tarkoitettujen toiminnanharjoittajien, jotka harjoittavat ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa, on suoritettava kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu.

Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu on 400 euroa.

Jos toiminnasta on maksettava vuosittainen ympäristövahinkomaksu, kertaluonteista ympäristövahinkomaksua ei kanneta.

8 §

Ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden alkaminen

Ympäristövahinkomaksua on suoritettava sen kalenterivuoden alusta, jona toiminta aloitetaan.

9 §

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden päättyminen

Velvollisuus maksaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua päättyy sen vuoden lopussa, kun toiminta on päättynyt ja toimintaa koskeva lupa tai muu päätös on rauennut.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus maksaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua kaivostoiminnasta ja kaatopaikasta päättyy sen vuoden lopussa, jolloin kaivannaisjätteen jätealueiden tai kaatopaikan sulkeminen ja muut toiminnalle määrätty sulkemista koskevat toimet on toteutettu asianmukaisesti.

10 §

Maksunkantoviranomainen

NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus määrää vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun.

[Ahvenanmaan maakunnassa maksun määrää Ahvenanmaan valtionvirasto, johon sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta.]

11 §

Ympäristövahinkomaksun kantaminen ja korko

Ympäristövahinkomaksu erääntyy maksettavaksi NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen määräämänä ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan toiminnan aloittamista seuraavan vuoden huhtikuun viimeisenä päivänä. Maksupäätös lähetetään maksuvelvolliselle viimeistään 30 päivää ennen eräpäivää.

Eräpäivän jälkeen suoritetulle ympäristövahinkomaksulle on maksettava viivästyskorkoa. Viivästyskoron laskemisesta säädetään veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995).

12 §

Ympäristövahinkomaksun laiminlyönti

Jos toiminnanharjoittaja harjoittaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa ilman ympäristölupaa tai noudattamatta muuta laissa säädettyä menettelyä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, ja ympäristövahinkomaksu on tästä syystä jäänyt kokonaan tai osaksi määräämättä, määrää NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toiminnanharjoittajalta perimättä jääneen ympäristövahinkomaksun tai sen osan kannettavaksi 50 prosentilla korotettuna.

NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi toimittaa korotetun ympäristövahinkomaksun jälkikannon kolmen vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksuvelvollisuus olisi alkanut.

3 luku

Korvaukset ja avustukset

13 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan korvaus vahingosta sekä torjunta- ja ennallistamiskustannuksista siten kuin jäljempänä säädetään, jos:

1) korvausta ei saada täysimääräisesti perityksi siltä, joka on muun lain nojalla velvollinen korvaamaan vahingon tai vastaa torjunta- ja ennallistamiskustannuksista, eikä korvausta makseta korvausvelvollisen tai kustannuksista vastaavan tahon asettamasta vakuudesta tai vakuutuksesta; tai

2) korvausvelvollista tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksista vastaavaa tahoa ei saada selvitettyksi.

14 §

Korvattava vahinko

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan korvausta:

1) ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitetusta ympäristövahingosta;

2) ajoneuvosta tai sen käyttämisestä johtuneen öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena aiheutuneesta vahingosta, jos sitä ei korvata liikennevakuutuslaissa (460/2016) tarkoitetusta liikennevakuutuksesta;

3) raidekulkuneuvosta tai sen käyttämisestä johtuneen öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena aiheutuneesta vahingosta;

4) merilain (674/1994) 10 luvussa tarkoitetusta öljyvahingosta, ei kuitenkaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitetusta vahingosta;

5) merilain 10 a luvussa tarkoitetusta aluksen polttoaineen aiheuttamasta pilaantumisvahingosta; sekä

6) merilain 7 luvun nojalla korvattavasta öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena aiheutuneesta vahingosta.

Vahinkoa kärsineelle ei makseta ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua etukäteiskorvausta eikä ympäristövahinkorahastolla ole mainitun lain 10 §:ssä tarkoitettua lunastamisvelvollisuutta.

Korvausta ei suoriteta korvausvelvolliselle eikä sille, jonka hallussa tai hallinnassa vahingon tai sen vaaran aiheuttanut päästölähde on vahinkohetkellä ollut taikka jonka toimeksiannosta sitä on vahingon sattuessa kuljetettu.

15 §

Korvattavat torjunta- ja ennallistamiskustannukset

Ympäristövahinkorahastosta korvattavia torjunta- ja ennallistamiskustannuksia ovat:

1) pelastuslaissa (379/2011) tarkoitetut öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntatoimista aiheutuneet kustannukset;

2) pelastuslaissa tarkoitetut öljyvahingon jälkitorjunnasta aiheutuneet kustannukset;

3) pelastustoimesta (2006:106) ja öljyvahinkojen torjunnasta (1977:16) annetuissa Ahvenanmaan maakuntalaeissa tarkoitetut öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntatoimista aiheutuneet kustannukset;

4) ympäristönsuojelulain 182 a §:ssä tarkoitetut ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi välttämättömistä toimista aiheutuneet kustannukset; ja

5) ympäristönsuojelusta annetun Ahvenanmaan maakuntalain (2008:124) 33 §:ssä tarkoitetut vahingontorjuntakustannukset.

Torjunta- ja ennallistamiskustannuksia ovat myös kustannukset niistä selvityksistä, jotka ovat olleet välttämättömiä 1 momentissa tarkoitettujen toimien suorittamiseksi.

16 §

Vahinkoa kärsineen myötävaikutus

Jos vahinkoa kärsinyt on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen, korvausta maksetaan ainoastaan siltä osin kuin muut syyt ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Jos vahinkoa kärsinyt on luonnollinen henkilö, hänen myötävaikutuksensa voidaan ottaa korvausta alentavana tekijänä huomioon kuitenkin vain, jos myötävaikutus on ollut tahallista tai törkeän huolimaton.

17 §

Korvauksen määrä

Yhdestä korvattavasta tapahtumasta maksetaan korvauksia enintään 30 miljoonaa euroa.

Luonnolliselle henkilölle maksetaan korvaus, jos korvauksen määrä ylittää 500 euroa. Oikeushenkilölle maksetaan korvaus, jos korvauksen määrä ylittää 5000 euroa.

18 §

Korvauksen hakeminen

Korvausta ympäristövahinkorahastosta haetaan kirjallisella hakemuksella korvattavaksi tarkoitettua tapahtumaa seuraavan kalenterivuoden loppuun mennessä. Erityisestä syystä voidaan määräajan jälkeenkin tehty hakemus ottaa käsiteltäväksi.

Jos samaa vahinkoa tai kustannuksia koskeva korvausasia on vireillä tuomioistuimessa, korvausta ympäristövahinkorahastosta voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä hakea vuoden kuluessa siitä, kun asiassa annettu tuomio on saanut lainvoiman.

Rahastosta maksettavaa korvausta koskevassa hakemuksessa on esitettävä selvitys korvattavasta vahingosta tai korvattavista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista sekä siitä, että 13

§:ssä säädetty edellytys korvauksen maksamiselle ympäristövahinkorahastosta täyttyy. Selvityksen riittävyttä arvioitaessa otetaan huomioon korvauksen hakijan mahdollisuudet korvausten perintään sekä korvausvelvollisen tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksista vastaavan tahon selvittämiseen.

Hakemuksen käsittelemiseksi vaadittavista muista selvityksistä ja hakemusmenettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

19 §

Alueen pilaantumisen selvittäminen ja pilaantuneen alueen puhdistaminen

Vahinkoa kärsinyt voi 14 §:ssä tarkoitetussa vahinkotilanteessa hakea ympäristövahinkorahastolta päätöstä omistamansa tai hallitsemansa alueen pilaantumisen selvittämisestä ja pilaantuneen alueen puhdistamisesta ja näistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Korvaus voidaan myöntää, jos terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan selvittämiseksi ja hallitsemiseksi on perusteltua selvittää alueen pilaantuneisuus, arvioida puhdistustarve ja tarvittaessa puhdistaa alue.

Alueen pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnin on perustuttava selvitykseen alueella olevien haitallisten aineiden aiheuttamasta vaarasta tai haitasta terveydelle ja ympäristölle. Puhdistaminen tehdään riskinarvion perusteella ja noudattaen kestäväen puhdistamisen periaatteita.

Ympäristövahinkorahasto voi antaa alueen pilaantumisen selvittämisen ja pilaantuneen alueen puhdistamisen Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hoidettavaksi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) [12 a §:n mukaisena järjestämistehtävänä]. Tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset maksaa ympäristövahinkorahasto.

20 §

Ennakkokorvaus

Ympäristövahinkorahastosta voidaan myöntää viranomaiselle ennakkokorvausta 15 §:n 1 momentissa tarkoitetuista kustannuksista vastuukysymysten epäselvyyden, kustannusten suuruuden tai toimien kiireellisyyden vuoksi.

Ennakkokorvausta koskevassa hakemuksessa viranomaisen on esitettävä selvitys korvattavista kustannuksista ja 1 momentissa tarkoitetun ennakkokorvauksen maksamisen perusteesta.

Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun viranomainen on esittänyt 18 §:n 3 momentissa tarkoitetun selvityksen aiheutuneista kustannuksista ja siitä, että 13 §:ssä säädetty edellytys korvauksen maksamiselle ympäristövahinkorahastosta täyttyy. Liikaa maksettu ennakkokorvaus on viivytyksettä palautettava ympäristövahinkorahastoon.

21 §

Takautumisoikeus

Ympäristövahinkorahastosta korvausta saaneen oikeus saada korvausta korvausvelvolliselta tai kustannuksista vastaavalta taholta siirtyy rahastolle siltä osin kuin korvausta on maksettu. Erityisestä syystä korvauksen perimisestä voidaan luopua kokonaan tai osittain.

22 §

Avustus torjuntakaluston hankkimiseen

Ympäristövahinkorahastosta voidaan valtion talousarviosta siirretyn määrärahan rajoissa korvata hyvinvointialueen ja kunnan pelastustoimelle sekä Ahvenanmaan maakunnalle osa yksittäisen ympäristövahinkojen torjuntaan käytettävän kaluston hankintakustannuksista.

Rahaston hallitus ottaa avustusta ja sen määrää harkitessaan huomioon pelastustoimen torjuntavalmiuden tason ja sen kehittämistarpeet, alueen ympäristövahinkojen riskit ja kansalliset tavoitteet ympäristövahinkojen torjunnassa. Avustus yhdessä samaan tarkoitukseen myönnettyjen muun avustuksen kanssa ei saa ylittää hyväksyttävien kulujen määrää.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä avustuksen hakemisesta, sen määräytymisen perusteista ja avustuksen enimmäismäärästä.

23 §

Katselmuslautakunta

Ympäristövahinkorahaston hallitus voi asettaa korvauskysymysten ja muuta valmistavaa selvittelyä varten katselmuslautakunnan, jos vahinkojen tai torjuntakustannusten voidaan arvioida nousevan yli 100 000 euron ja vahingon selvittäminen sitä edellyttää. Katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan ympäristövahinkorahastosta ympäristövahinkomaksuista kertyvillä tuotoilla, jollei kustannuksia saada perittyä vahingosta ja torjuntakustannuksista vastuussa olevalta tai hänelle vakuutuksen myöntäneeltä vakuutusyhtiöltä.

Katselmuslautakunnan on suoritettava katselmus, jossa selvitetään vahinko ja sen aiheuttaja sekä arvioidaan vahingon johdosta suoritettavat korvaukset. Lautakunnan lausunto on toimitettava ympäristövahinkorahaston hallitukselle.

Asianosaisille on varattava tilaisuus tuulla kuulluksi katselmuksessa.

4 luku

Ympäristövahinkorahaston hallinto ja talous

24 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Ympäristövahinkorahastosta myönnettäviin harkinnanvaraisiin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tästä laista muuta johdu. Ympäristövahinkorahasto toimii mainitussa laissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena.

25 §

Ympäristövahinkorahaston hallitus ja sihteeristö

Ympäristövahinkorahaston hallituksessa ovat edustettuina sen toimialaan liittyvät keskeiset tahot. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja viisi jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Ympäristöministeriö nimittää hallituksen puheenjohtajan sekä jäsenet ja varajäsenet kerrallaan kolmen vuoden toimikaudeksi. Ympäristöministeriö vapauttaa hallituksen tai sen puheenjohtajan, jäsenen taikka varajäsenen tehtävästään.

Rahastolla on pääsihteeri, tämän sijainen ja esittelijöitä, joina toimivat ympäristöministeriön rahaston tehtäviin määräämät ministeriön virkamiehet.

Rahaston hallitus voi ottaa yhden tai useampia pysyviä asiantuntijoita. Ahvenanmaan maakunnan edustajaa on kuultava asiantuntijana silloin, kun käsiteltävänä on Ahvenanmaan maakuntaa koskeva asia.

Rahastolla on oikeus käyttää valtioneuvoston yhteisiä konsernipalveluita.

Rahaston palkka- ja muut hallintomenot suoritetaan ympäristövahinkorahastosta.

26 §

Hallituksen tehtävät

Ympäristövahinkorahaston hallituksen tehtävänä on

- 1) päättää ympäristövahinkorahastosta maksettavista korvauksista ja avustuksista;
- 2) päättää muista rahaston talouden ja toiminnan kannalta merkittävistä ja laajakantoisista asioista;
- 3) huolehtia rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 4) huolehtia rahaston kirjanpidon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 5) ratkaista rahaston päätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset ja antaa vastine rahaston päätöksiä koskevissa valitusasioissa;
- 6) päättää rahaston toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä tehdä ympäristöministeriölle esitys rahaston tulostavoitteiksi ja vuotuisiksi talousarvioksi;
- 7) huolehtia rahaston maksuvalmiudesta; sekä
- 8) hyväksyä ja allekirjoittaa rahaston tilinpäätös ja siihen kuuluva toimintakertomus sekä toimittaa se ympäristöministeriölle.

27 §

Ympäristövahinkorahaston neuvottelukunta

Ympäristöministeriö voi nimetä ympäristövahinkorahaston toimintaan liittyvän vuoropuhelun edistämiseksi ympäristövahinkorahaston neuvottelukunnan.

28 §

Pääomaratjat

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksun kantaminen keskeytetään sen vuoden lopussa, jona ympäristövahinkorahaston pääoma on marraskuun viimeisenä päivänä ylittänyt 30 miljoonaa euroa. Kantaminen aloitetaan uudelleen sen vuoden päätyttyä, jona järjestelmän pääoma on marraskuun viimeisenä päivänä alle 15 miljoonaa euroa.

Valtion talousarviosta ympäristövahinkojen torjunnan kalustohankintojen avustamiseen myönnetty määräraha ei sisälly 1 momentissa tarkoitettuun pääomaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua keskeytyksestä huolimatta ympäristövahinkomaksu kanneetaan aina siltä kalenterivuodelta, jona toiminta alkaa.

Ympäristöministeriön on viipymättä ilmoitettava NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jos järjestelmän pääomassa tapahtuu 1 momentissa tarkoitettu muutos.

29 §

Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös

Ympäristövahinkorahaston kirjanpitoon, maksuliikkeeseen, muuhun laskentatoimeen ja tilinpäätökseen sovelletaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja sen nojalla annettuja säädöksiä.

30 §

Tilintarkastus

Valtiontalouden tarkastusvirasto suorittaa vuosittain ympäristövahinkorahaston tilintarkastuksen.

Tilintarkastajien on tarkastettava rahaston hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus, jossa on erityisesti lausuttava:

- 1) siitä, onko tilinpäätös laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;
- 2) siitä, antaako tilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot rahaston toiminnan tuloksesta ja tulokselisuudesta sekä sen taloudellisesta asemasta;
- 3) siitä, onko rahaston hallintoa ja toimintaa hoidettu sitä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;
- 4) tilinpäätöksen vahvistamisesta; sekä
- 5) rahaston tuloksen käsittelystä rahaston hallituksen ehdottamalla tavalla; kun tilintarkastus on tehty, tilintarkastajien on tehtävä siitä tilinpäätökseen merkintä, jossa viitataan tilintarkastuskertomukseen sekä lausutaan siitä, onko tilinpäätös laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti.

Jos tilintarkastaja kesken tilikauden havaitsee merkittävää huomauttamista rahaston hallinnosta ja taloudesta, on asiasta viipymättä ilmoitettava rahaston hallitukselle ja ympäristöministeriölle.

Rahaston hallitus ja henkilöstö ovat velvolliset avustamaan tarvittaessa tilintarkastajaa tarkastuksen suorittamisessa.

31 §

Virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu

Ympäristövahinkorahaston hallituksen puheenjohtajaan, jäseneen ja varajäseneen sovelletaan heidän hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:ssä. (412/1974).

5 luku

Oikaisumenettely ja muutoksenhaku

32 §

Oikeus muutoksenhakuun

Ympäristövahinkomaksuun saa hakea muutosta maksuvelvollinen ja se, joka muutoin on maksun suorittamisesta vastuussa. Muutosta muuhun kuin maksupäätökseen saa hakea se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Rahaston puolesta oikeus hakea muutosta on rahaston hallituksella.

33 §

NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oma-aloitteinen päätöksen oikaiseminen

Jos maksuvelvolliselle on virheen takia määrätty liikaa ympäristövahinkomaksua, NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikaisee maksupäätöksen maksuvelvollisen hyväksi. Oikaisu maksuvelvollisen hyväksi voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämistä seuraavan kalenterivuoden alusta.

Jos ympäristövahinkomaksu on jäänyt kokonaan tai osaksi määräämättä, NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikaisee maksupäätöksen maksuvelvollisen vahingoksi. Oikaisu viranomaisen hyväksi voidaan tehdä vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu määrättiin tai se olisi pitänyt määrätä.

Päätöstä ympäristövahinkomaksusta ei kuitenkaan oikaista, jos asia on ratkaistu valitukseen annetulla päätöksellä.

34 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksen hakeminen viranomaisen päätökseen

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Ympäristövahinkorahaston hallituksen antamaan päätökseen saa vaatia oikaisua ympäristövahinkorahaston hallitukselta.

Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

6 luku

Erinäiset säännökset

35 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot

NN:n elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on talletettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kunkin maksuvelvollisen toiminnanharjoittajan osalta:

- 1) ympäristövahinkomaksun määräytymisen perusteet ja maksun suuruus, mukaan lukien tieto siitä onko niitä mahdollisesti muutettu oikaisumenettelyn tai muutoksenhaun vuoksi;
- 2) ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden alkamis- ja päättymisajankohta; ja
- 3) muita ympäristövahinkomaksuvelvollisuuteen ja sen toteuttamiseen liittyviä välttämättömiä tietoja.

36 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistuksesta ympäristövahinkomaksun lainvastaisesta välttämisestä ja sen yrittämisestä säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 1—3 §:ssä. Väärän tiedon antamisesta avustusta tai korvausta haettaessa säädetään rikoslain 29 luvun 5—7 §:ssä.

7 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan öljysuojarahastosta (1406/2004) ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettu laki (81/1998). Ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 1, 6, 7 ja 9 §:n, 12—16 §:n, 18—21 §:n, 21 a §:n ja 22—25 §:n kumoaminen tulee kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneen vahingon tai ympäristön pilaantumisen torjunta- ja ennallistamiskustannusten korvaamiseen ei sovelleta tätä lakia, vaikka vahinko tai ympäristön pilaantuminen ilmenisi vasta lain voimaantulon jälkeen.

38 §

Öljysuojarahastoa koskevat siirtymäsäännökset

Öljysuojamaksun kantamisesta kertyneet varat, jotka öljysuojarahastolla on 31 päivänä joulukuuta 20 , siirretään ympäristövahinkorahastoon. Valtion talousarviosta rahastoon siirretty määräraha palautetaan talousarvioon, ellei sitä ole tarkoitettu käytettäväksi sellaisiin korvauksiin, joista päättäminen on öljysuojarahastossa kesken rahaston toiminnan päättyessä.

Öljysuojarahaston toiminnan päättyessä rahastossa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan ympäristövahinkorahastossa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneesta öljyvahingosta kärsimään joutuneen oikeus korvauksiin ja oikeus öljyvahingon torjunta- ja ennallistamiskustannusten korvauksiin ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Korvausta tällaisesta vahingosta on haettava kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ympäristövahinkorahastosta annetun lain tultua voimaan toimitetaan öljyvahinkojen ja niiden torjunta- ja ennallistamiskustannuksia koskevat korvaushakemukset ympäristövahinkorahastolle.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen öljysuojarahastosta annettuun lakiin, sovelletaan sen asemesta tätä lakia.

39 §

Ympäristövahinkovakuutusta koskevat siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa aiheutuneen, ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitetun ympäristövahingon ja vahingon torjunta- ja ennallistamiskustannusten korvaaminen ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Korvausvaatimus on tehtävä Ympäristövakuutuskeskukselle tai ympäristövahinkovakuutuksen myöntäneelle vakuutuksenantajalle kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Jos ympäristövahinko on aiheutunut toiminnasta, jota on harjoitettu 1 päivän tammikuuta 1999 jälkeen, mutta ennen tämän lain voimaantuloa, ja vahinko on ilmennyt 1 momentissa säädetyn kolmen vuoden määräajan jälkeen, voidaan vahingosta tehdä ilmoitus ympäristöministeriölle. Ilmoitus on tehtävä kymmenen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

40 §

Eräitä energiantuotantolaitoksia koskeva siirtymäsäännös

Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 megawatti mutta alle 5 megawattia, ja jolla on 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen oltava ympäristönsuojelulain edellyttämä rekisteröinti tai ympäristölupa, on velvollinen maksamaan ympäristövahinkomaksua 1 päivästä tammikuuta 2029 alkaen.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi